

magyarázatok még ma is adhatnak indítékot, de a tanuló kezébe *maga a Toldi* való és így kerülni kell mindent, ami a nyelvi és a tárgyi magyarázatokhoz való, inven-
ciótlan odatapadást jelent.

A költemény módszeres feldolgozásának elveit, szintén helyeseljük. Külön érdeme, hogy — énekről-énekekre — a házi foglalkoztatás céljából, igen változatos és leleményes írásbeli tételeket közöl. Csak az anyagnak óránkénti elosztásával kapcsolatban vannak bizonyos aggályaink. A Toldi 12 énekét 16 órában tárgyalja, de ebből az utolsó három óra összefoglaló természetű és így egy-egy ének érdemleges tárgyalására egy-egy óra jut. Ezt a beosztást mechanikusnak és merevnek tartjuk, főleg azért, mert nem minden ének egyforma fontosságú, illetve egyformán [nehéz]. Az első hat éneket a lélektani szempontok bonyolultsága, a főhős belső nehézségei és küzdelmei élesen elválasztják a másik hat ének zajosabb, változatosabb, de külsőségebb jellegétől. A Toldi első felével óvatosabban kell bánnunk, mert hiszen Miklós jellembeli tulajdonságai, a testvérek közötti tragikus feszültség, a végzetes gyilkosság, Miklós férfitvá érése a nádasban, a kísértés legyőzése és búcsúja belső lélektani okokon alapulnak és itt több idő kell a történet igazi rugóinak megkeres-
tetésére, mint a Toldi második felében, ahol Miklósnak már csak külső nehézségei vannak.

Mindent összefoglalva, a tanulmányt értékes, céltudatos, mindenképen alapos és hozzáértő munkának tartjuk és minden Toldi-tanító kartársunknak figyelmébe ajánljuk.

Vájtai István.

Juhász Jenő dr.: Magyar nyelvtani óratervek a polgári iskolák számára.
I. rész: I. osztály. (Budapest, 1939. 63. l.)

A szerző óravázlataival eszmecsérét akar indítani arról, hogyan lehetne a nyelv-
tani órákat a tanulók számára „zsúfolt és bonyolult helyett sokatmondóvá és mégis egyszerűvé, vígasztalanul unalmas helyett pedig derűssé tenni“. Találó ötlet sokszor gyarapítja a kis munka értékét, de a szerző törekvése még nem oly erős, hogy meg-
állapításait általában mentesíteni tudná a kialakulatlanságtól. „A feltételes módban a cselekvést vagy történést más cselekvésnek vagy történésnek kell megelőznie“. (Ta-
lán inkább „kellene“, hiszen az ige felszólító módban úgy fejezi ki a cselekvést, hogy az nem történik meg, mert valami feltétel hiányzik.) Juhász Jenő dr. óraváz-
latának ily megállapításai tárgyi szempontból sem állnak helyt s pedagógiai szem-
pontból is kifogásolhatók, mert nem hoznak annyit, hogy a gyermek érdeklődését foglalkoztatnák, a gyermekben az ismeretszerzés tudatát felkeltenék. Már alig van pedagógus, aki vitathatónak tartaná, amit a szerző is vall: „Polgári iskolai tanulónak nem a magyar nyelv rendszerét kell tudnia, hanem a fogalmazást, a magyaros beszédet, a helyesírást és magyar anyanyelvének szeretetét kell megtanulnia“. Mindez kétségtelen, ám az összefüggések, a stilisztikai előkészítő vonatkozások, a nyelvvala-
kító — stílusalakító — erők sajátosságainak tetszetős, tanulságos szemléltetésével a a nyelvtan anyagát polgári iskolai tanuló számára is természetesebbé, vonzóbbá te-
hetnénk. A kezdet kezdetén, az első osztályban is ez lehet a célunk és módunk.

Egyébként — valóban példaadó, a szerző dolgozatának gondossága. Figye-
lemreméltók a dolgozatcímei s megjegyzései a házi feladatokról, amiket nem a nyelv-
tani anyag begyakorlására szán, hanem élményekről és élményszerű, gyermeki szem-
léletről számotadó, valamiben a nyelvtani anyaggal is egybekapcsolódó fogalmazásra.

László István.